

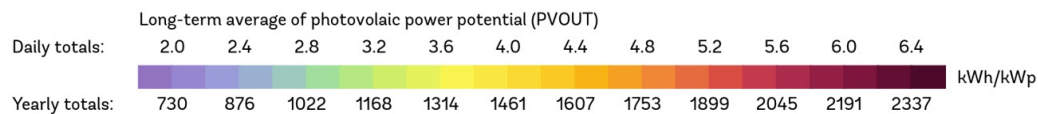
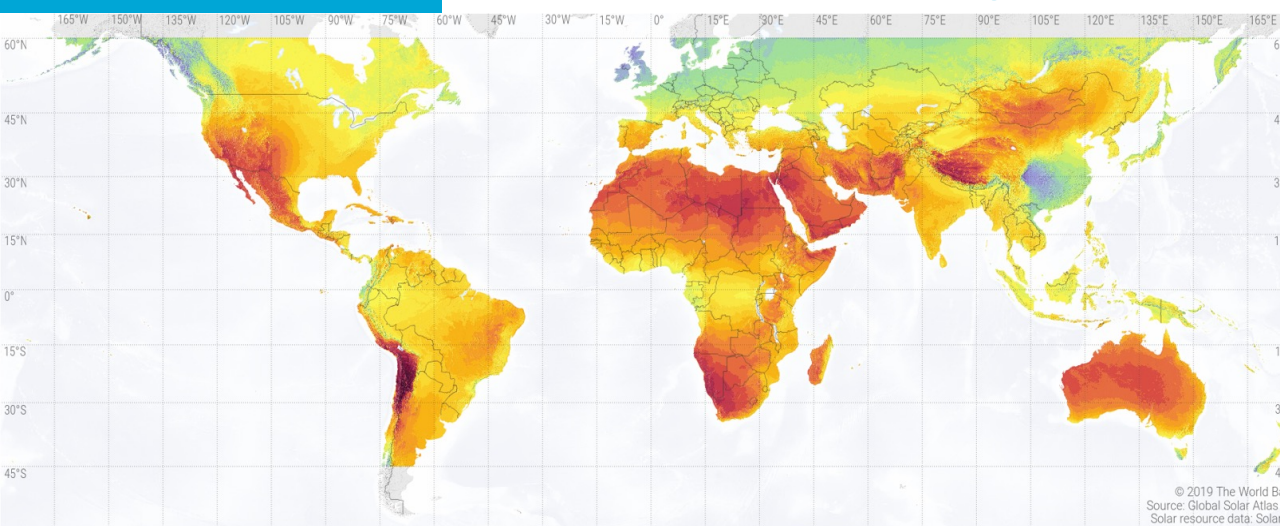
De Waterstofketen

20-05-2022

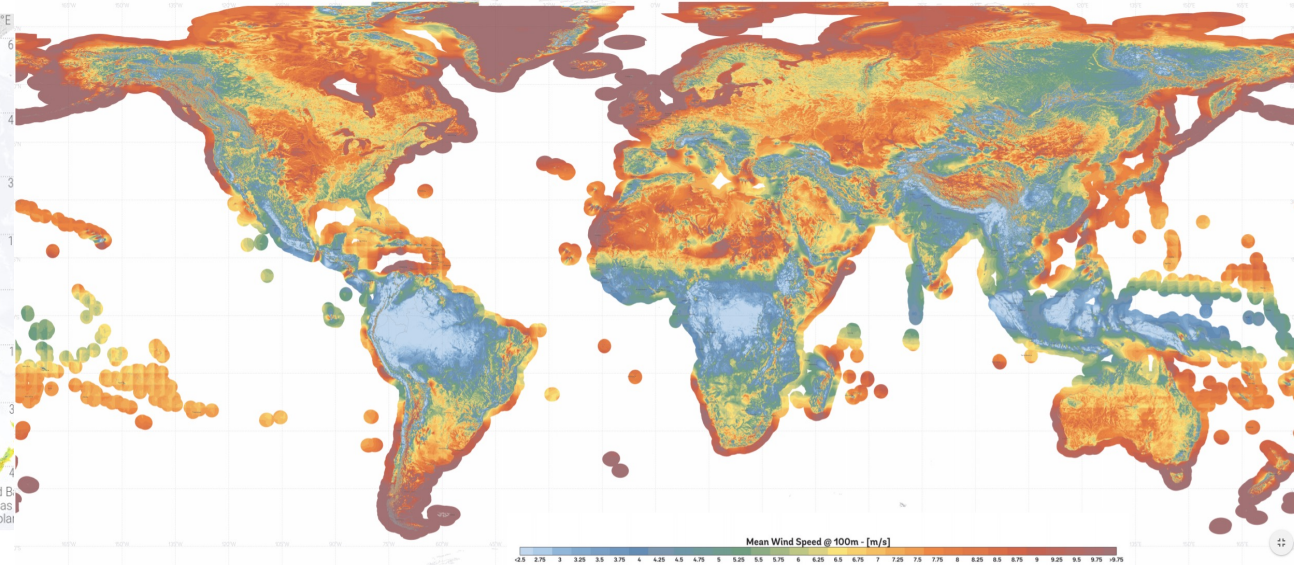
Prof. Dr. Ad van Wijk

**Elektriciteit productie uit zon en wind nu 1-2 cent/kWh
Maar lage kosten zon en wind heb je alleen op die plekken
met goede zon-instraling of hoge windsnelheden
én veel beschikbare ruimte.**

Dat vind je vaak ver weg van de energievraag.

Solar Resources Map

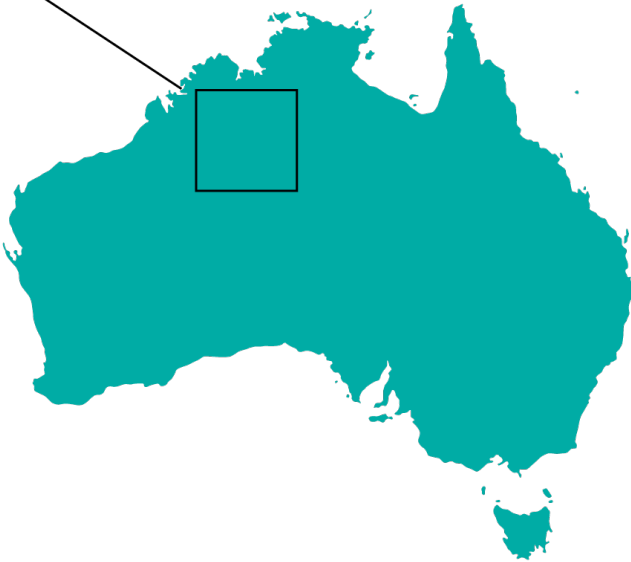
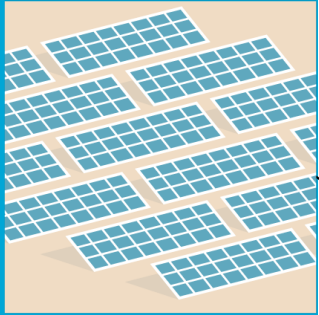

Wind Speed at 100 meter height Map

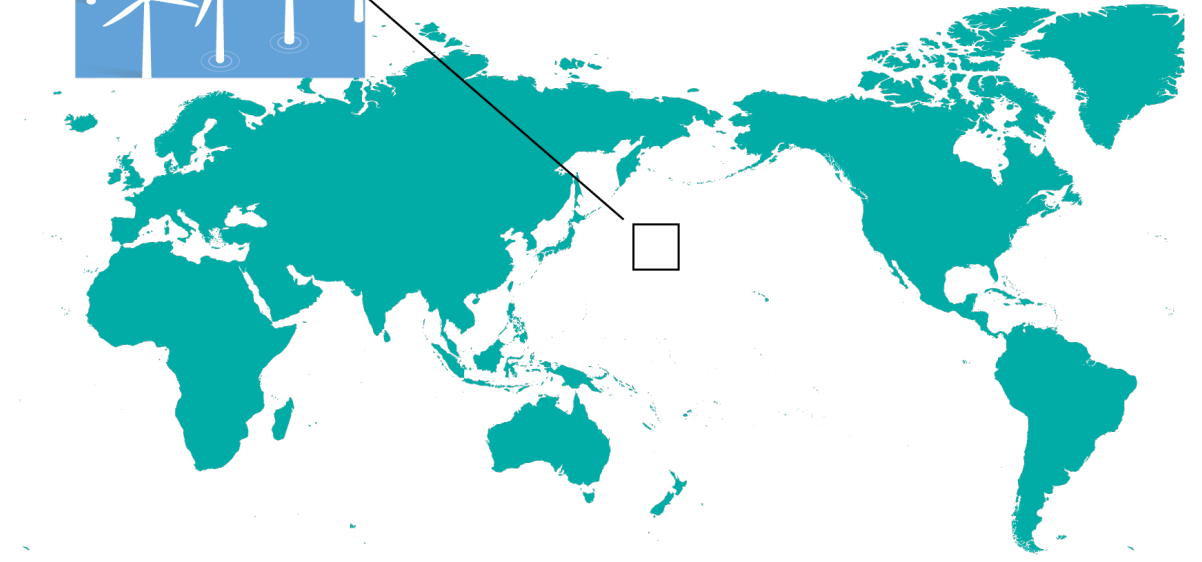
Mohammed Bin Rashid Al Maktoum Zonne Park in Dubai; 3.000 MW klaar, uitbreiding naar 5.000 MW

Oppervlakte nodig om alle energie voor de hele wereld te produceren 155.000 TWh

10% SOLAR AUSTRALIA

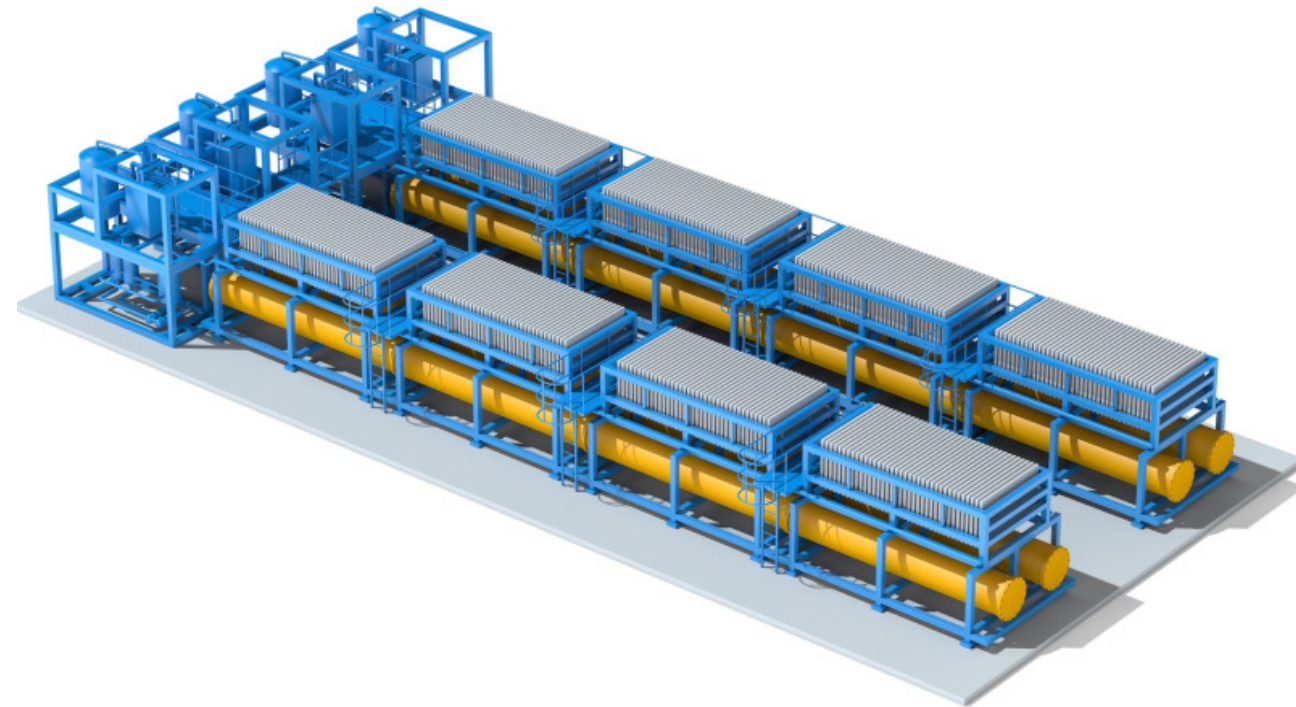
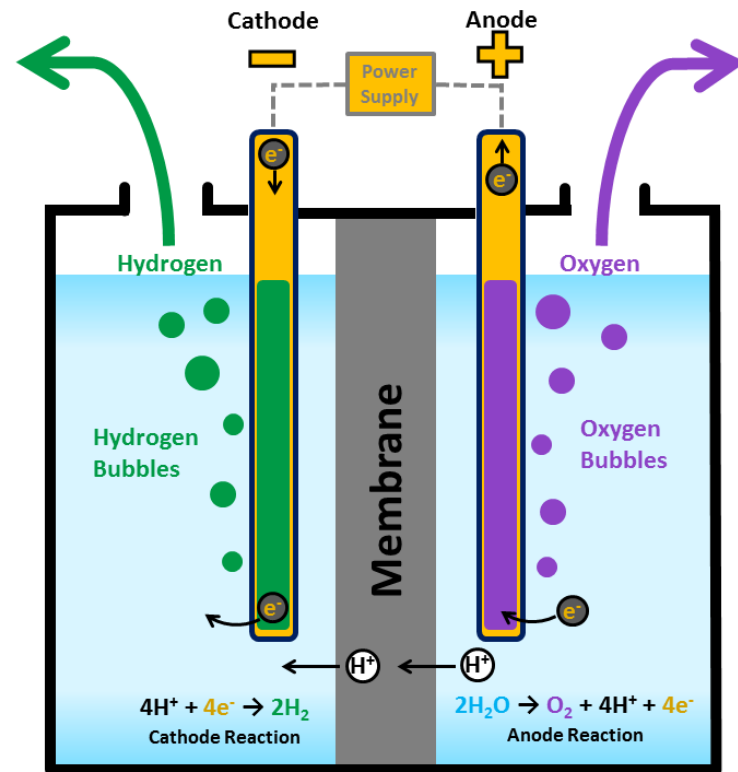

1.5% WIND PACIFIC OCEAN

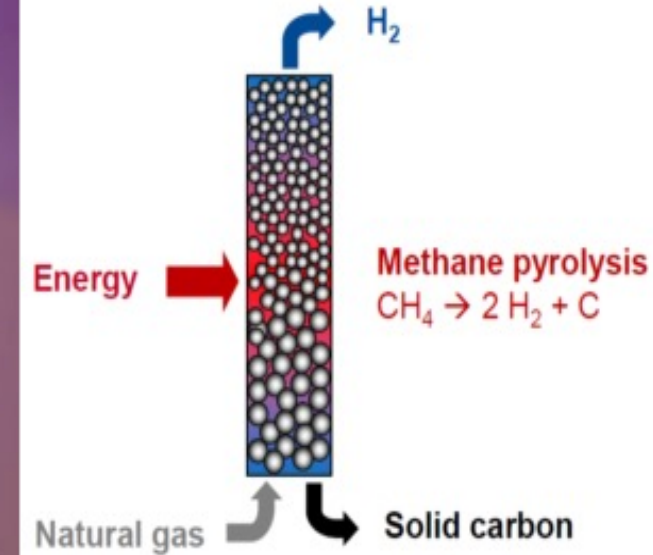
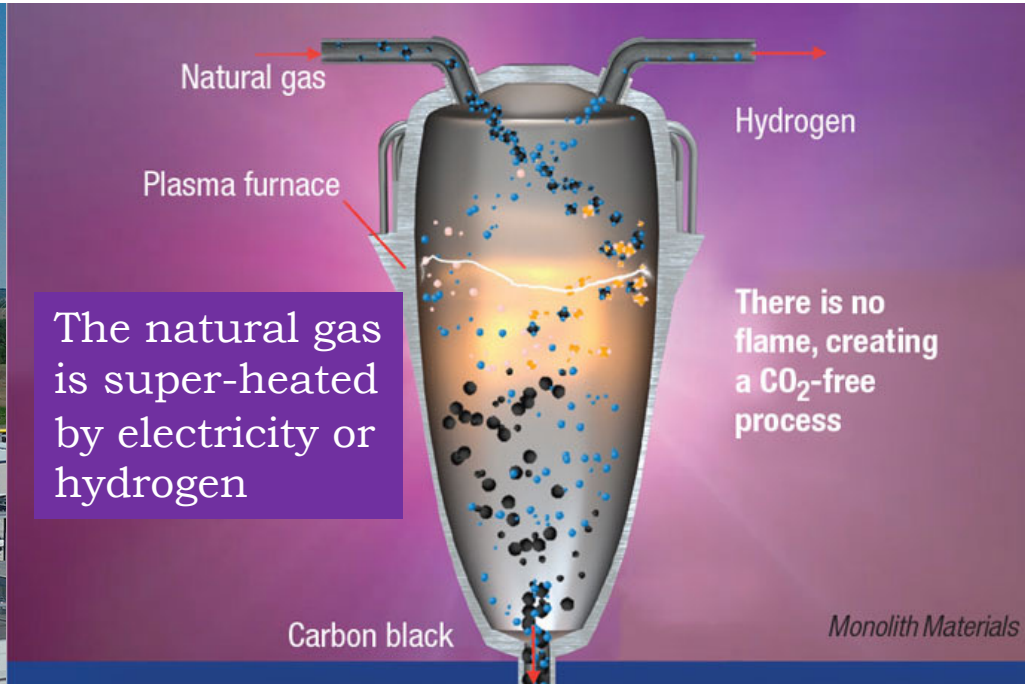
Waterstof is net zoals elektriciteit een koolstofvrije energiedrager

Je kunt waterstof maken uit fossiele energie, biomassa (reststromen) of uit water

Electrolyse van water, met elektriciteit uit duurzame energiebronnen geeft groene waterstof

Methaan Pyrolyse geeft turquoise waterstof

Olive Creek, Nebraska, US

Monolith: Plasma Methane Pyrolysis

Monolith clean H₂ production has been granted 1 billion dollar loan by US DOE to expand for dedicated hydrogen production, dec 2021

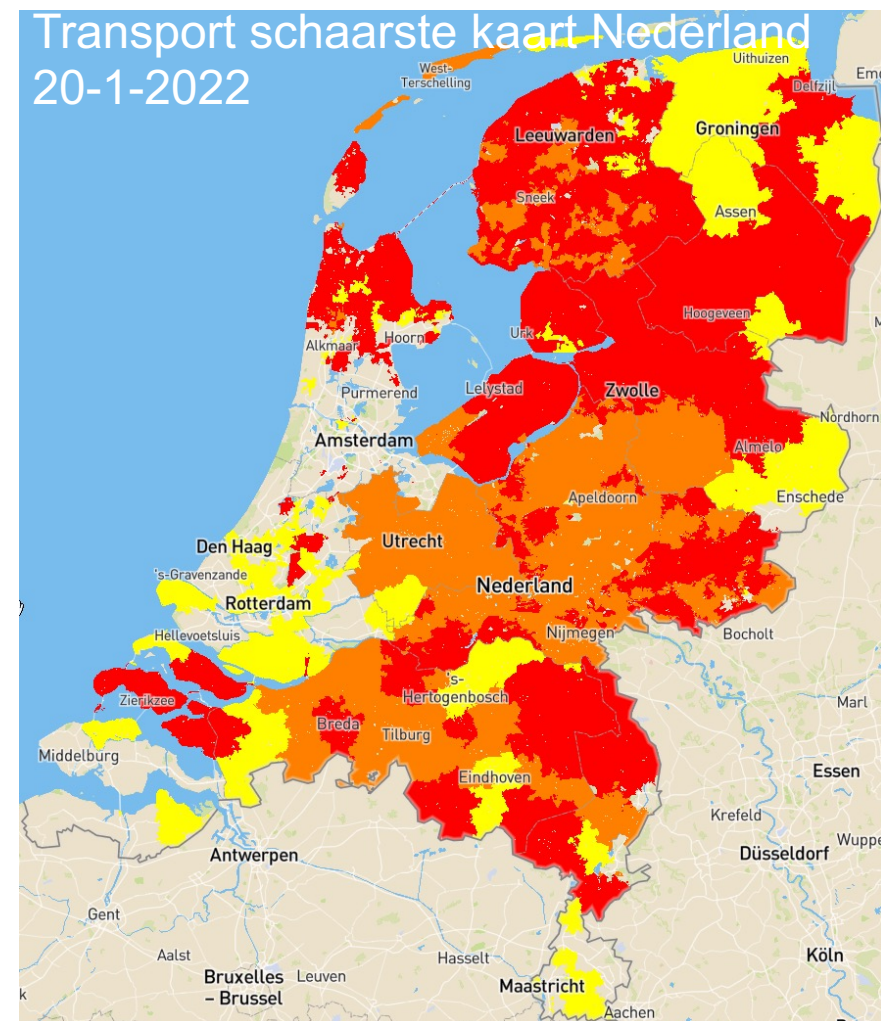
Elektriciteit infrastructuur is/wordt een groot knelpunt in de realisatie van een duurzaam energie systeem

Voor het aansluiten van zonnepanelen en windvermogen op het elektriciteitsnet

Gas transportnet 15 keer zo groot dan elektriciteitstransport net

Voor het aansluiten van warmtepompen, Zonnepanelen op dak en elektrische auto's op elektriciteitsnet

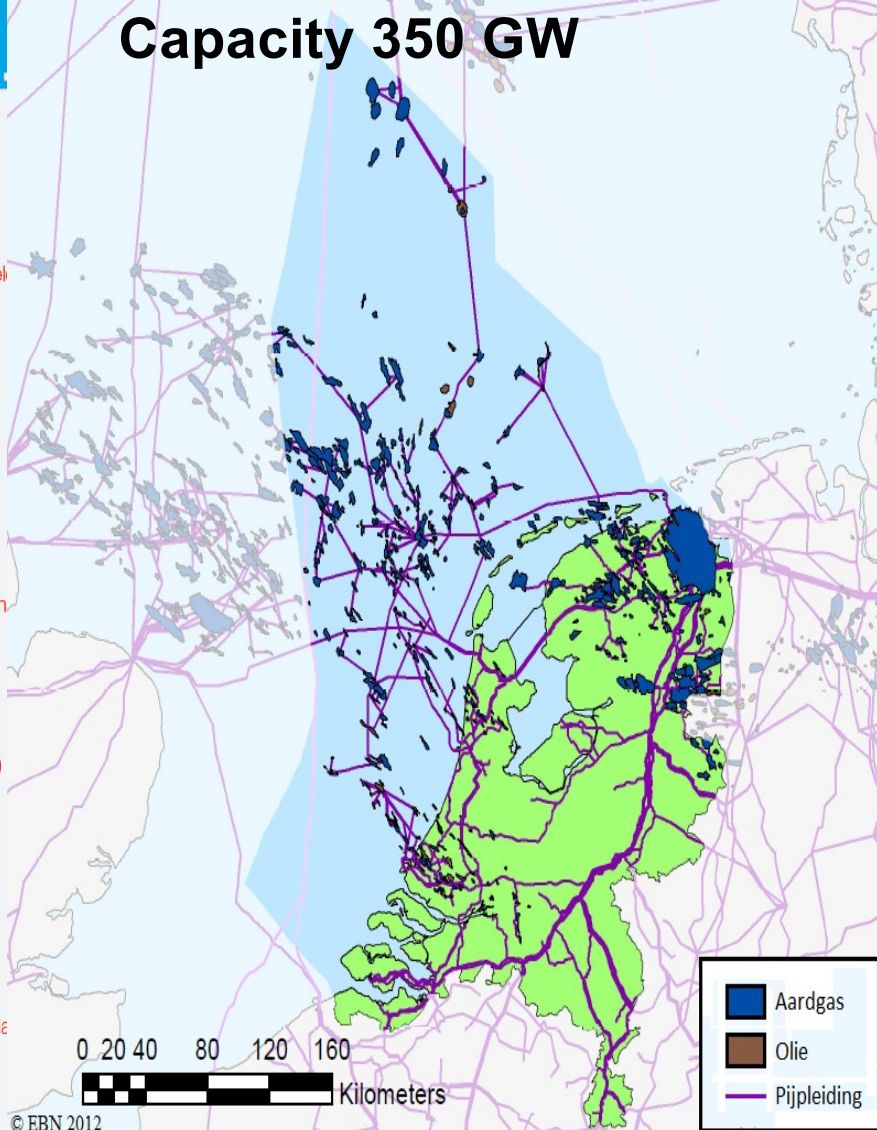
Gasaansluiting huis 10 keer zo groot (30 kW) dan elektriciteitsaansluiting (3 kW)

Betekenis van de kleurcodes

- Transparant: (nog) geen transportschaarste
- Geel: transportschaarste dreigt, er geldt een aangepast offerteregime
- Oranje: vooraankondiging structurele congestie bij ACM
- Rood: structureel congestie, nieuwe aanvragen voor transport worden niet gehonoreerd

Daarvoor moet je natuurlijk het elektriciteitsnet uitbreiden, maar ook het aardgasnet omvormen naar waterstof.

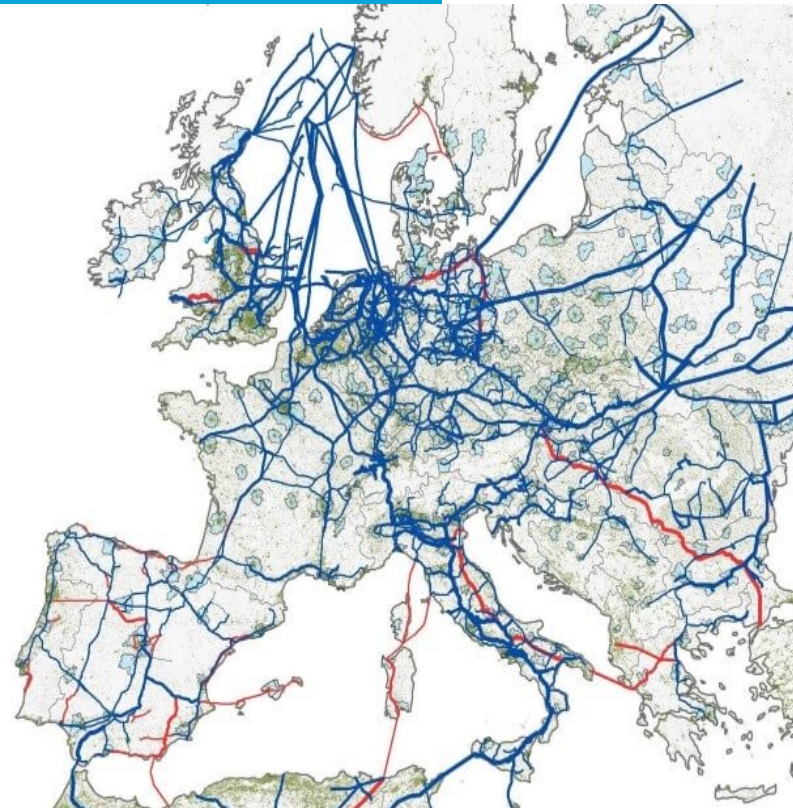
Waterstof backbone op land én op zee

Mogelijke waterstof infrastructuur op de Noordzee, o.b.v. bestaande gasleidingen en nieuwe waterstof leidingen

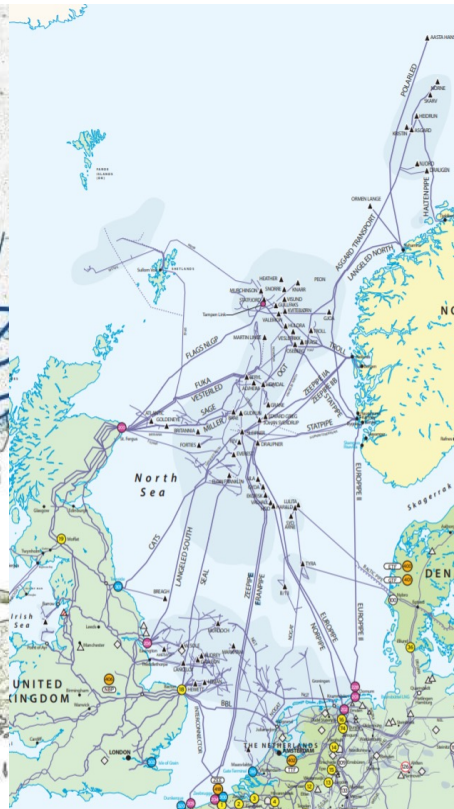

Gas infrastructuur in Europe kan hergebruikt worden voor waterstof

Gas Pipelines Europe

Transporting gas from gas fields at North Sea, Norway, Russia, Algeria, Libya to Europe

Gas from North-Sea

2017 production
190 bcm = 1.900 TWh

Gas from North-Africa

60 GW Natural Gas Pipeline
2x0.7 GW Electricity Cable

European Hydrogen Backbone

75% re-used gas pipelines
25% new hydrogen pipelines
40.000 km pipelines

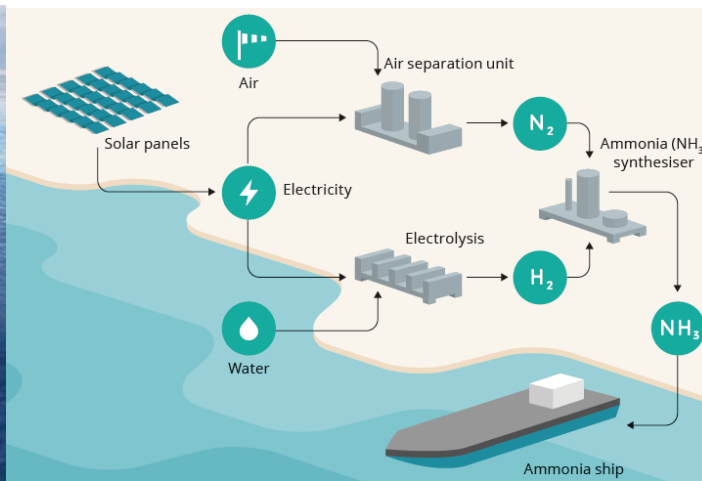
**Gas transport pijpleiding capaciteit 5-20 GW,
electriciteits transportkabel capaciteit 0,5-2 GW**

Waterstof transport per schip

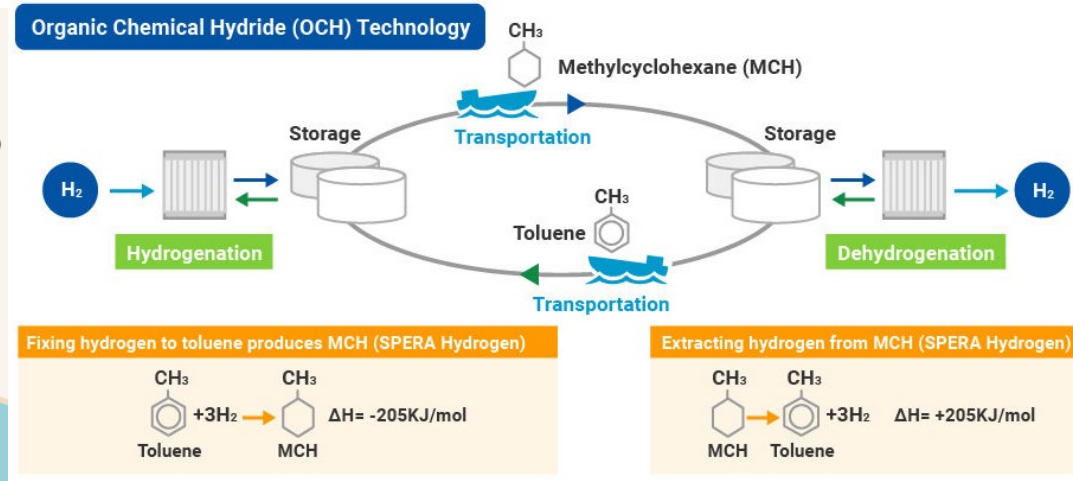
Liquid Hydrogen

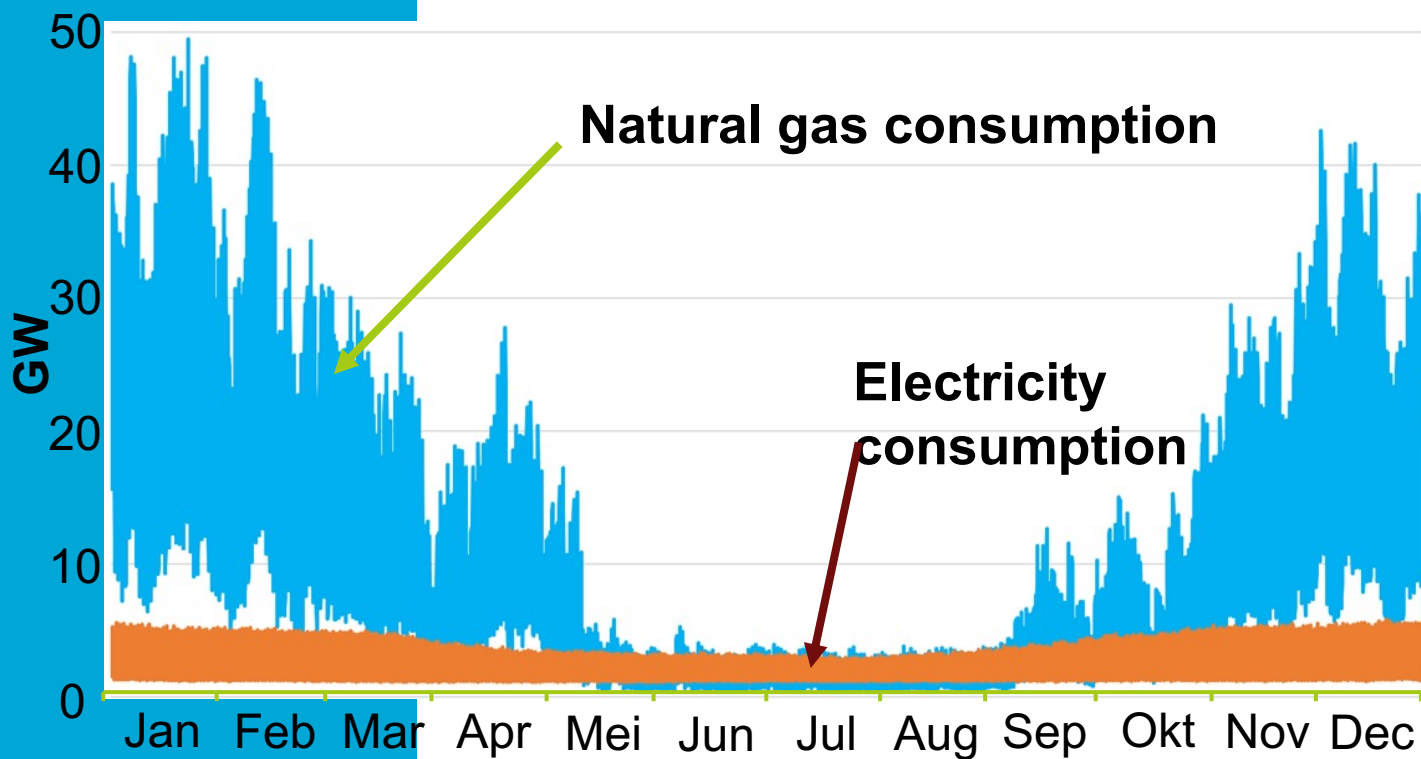
Ammonia

LOHC Liquid Organic Hydrogen Carrier

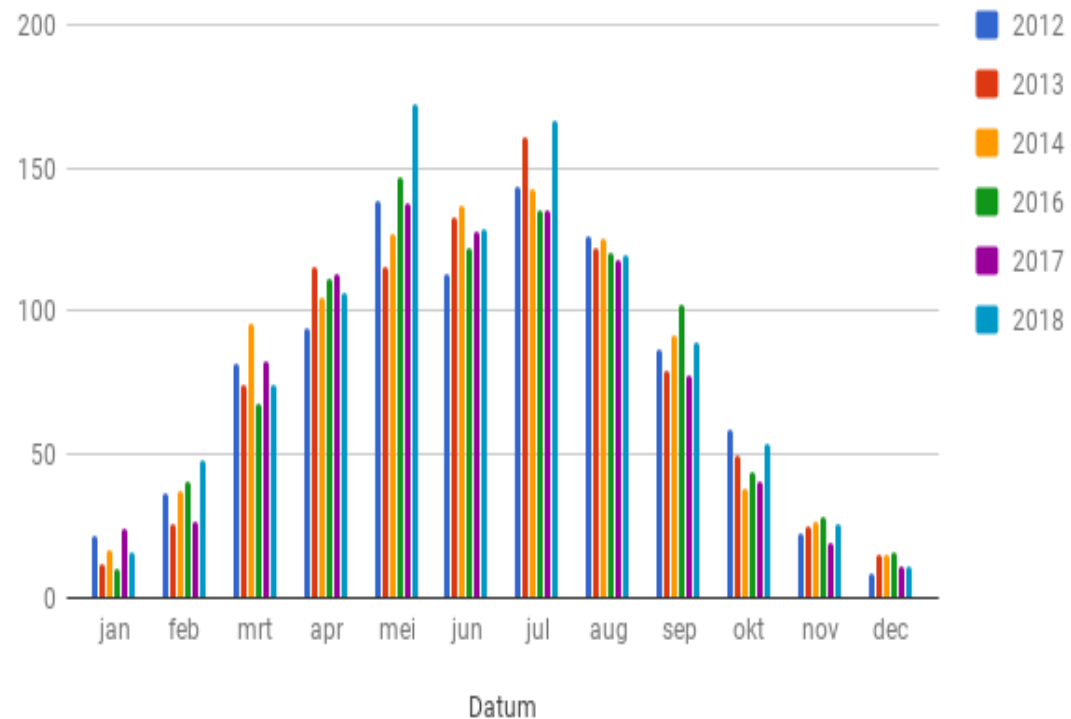
Opslag wordt een nog grotere uitdaging dan nu. Dag/nacht, week én seizoensopslag is nodig

7,8 million Dutch houses (2017)

Source: Kellner, 2018

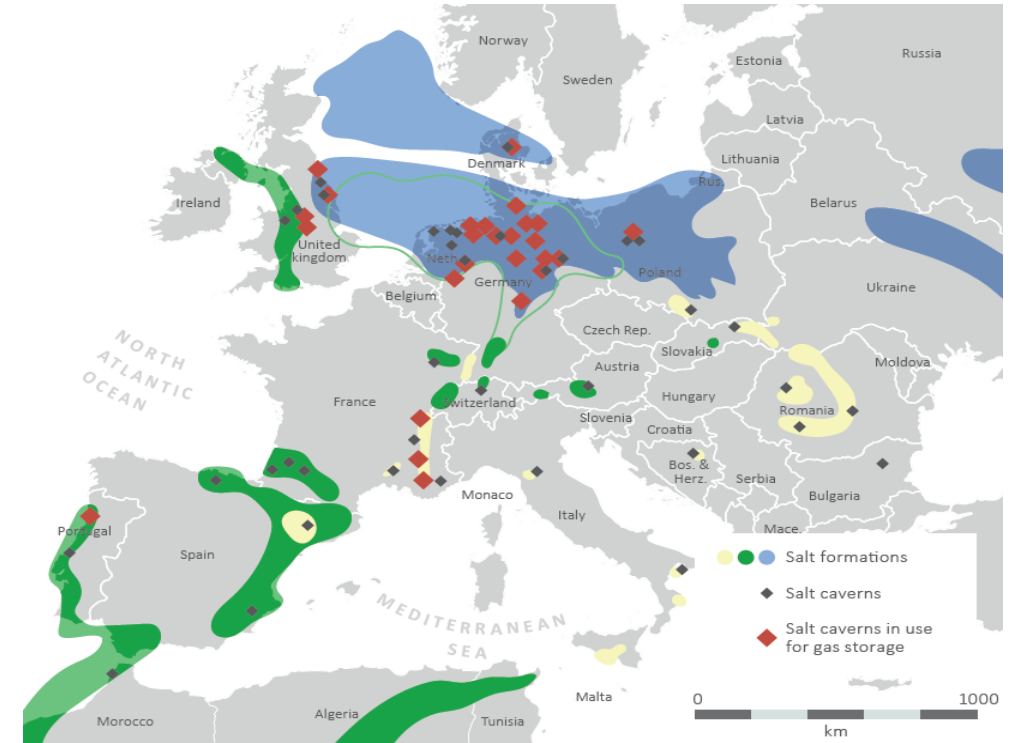
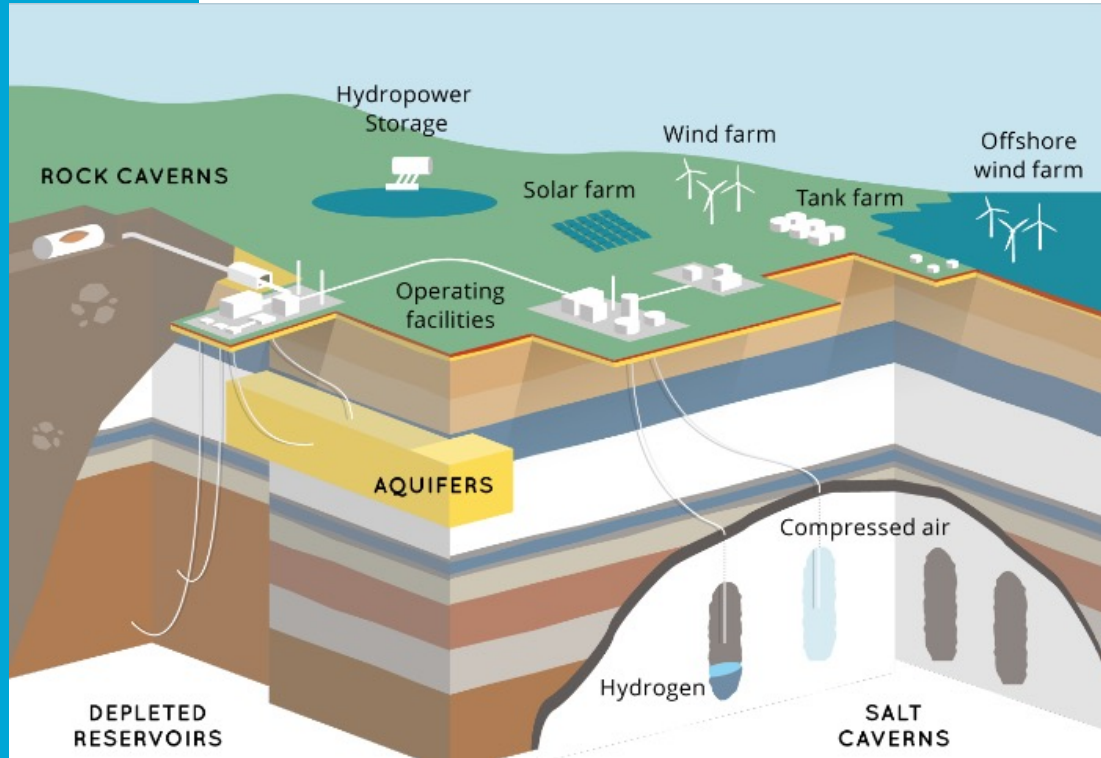
Zon per maand (Zuid)

<https://thuiszonnepanelen.nl/opbrengst-van-onze-zonnepanelen/>

Nu is er voor seizoensopslag zo'n 100 miljard kWh gasopslag = vergelijkbaar met opslag capaciteit van 1 miljard batterij elektrische auto's (100 kWh batterij).

Waterstof kan eenvoudig in zoutkoepels worden opgeslagen, die er al zijn

In 1 zoutkoepel kan 6.000 ton (240 miljoen kWh) waterstof = vergelijkbaar met opslag capaciteit van 2,4 miljoen batterij elektrische auto's (100 kWh batterij)

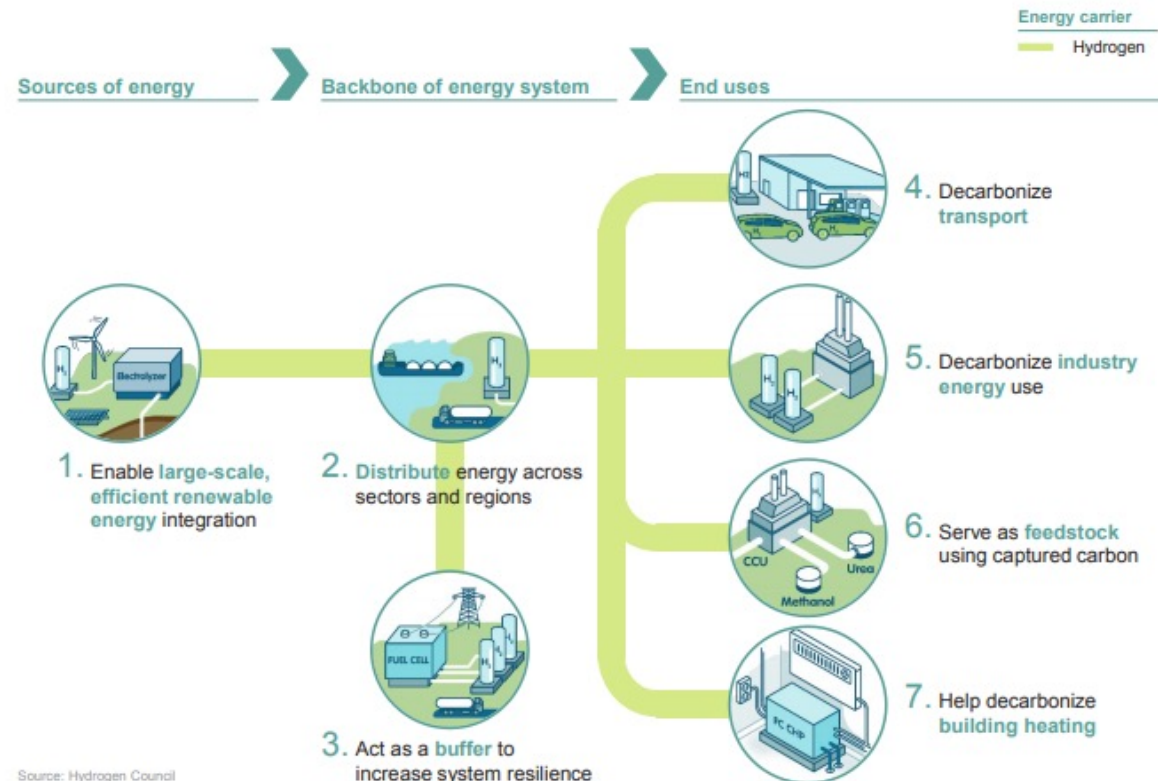
Salt Cavern Capex cost less than 0.5 Euro/kWh_(HHV) H₂

Battery Capex cost in future 50 Euro/kWh?

Rol van waterstof in een duurzaam energiesysteem is:

1. Om goedkope zon en wind stroom kosten-efficiënt bij de energievraag te brengen op de juiste tijd.
2. Om de moeilijk te verduurzamen sectoren te verduurzamen (in industrie, mobiliteit, verwarming, elektriciteit)
3. Maar uiteindelijk pas je daar waterstof toe waar dat het goedkoopst of gemakkelijkst is.

Het gaat in een duurzaam energiesysteem naast dat het schoon moet zijn ook om de (systeem)kosten, de betrouwbaarheid en het gemak!

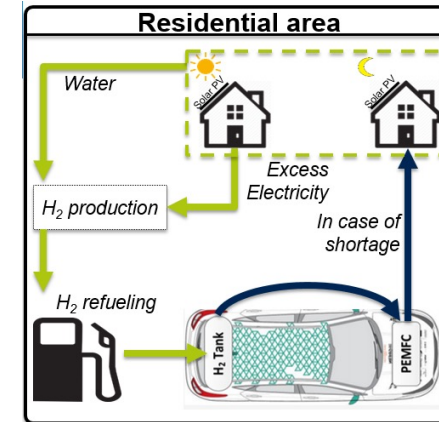

Waterstof markten

Industrie; grondstof, HTwarmte

Electriciteit Balancing

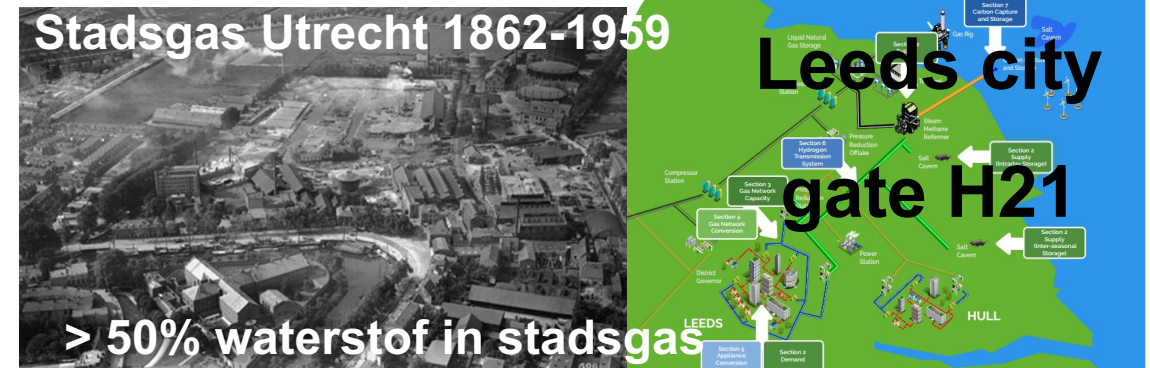

Transport

Verwarming

Stadsgas Utrecht 1862-1959

24 uurs van Lemans in 2024 op Waterstof

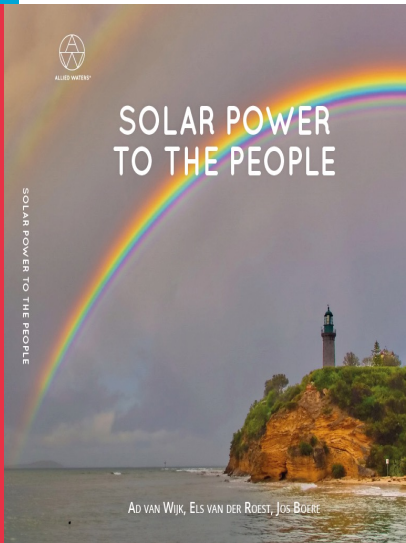

Further Reading

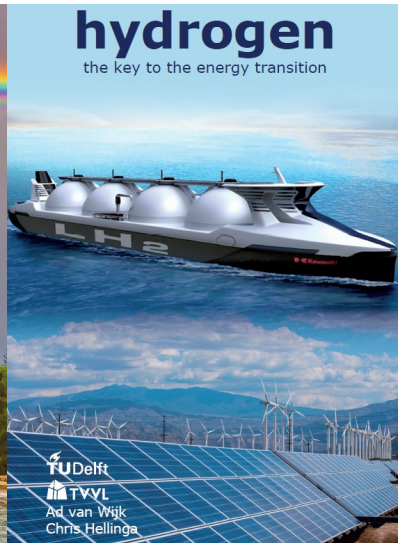
www.profadvanwijk.com

April 2017

November 2017

May 2018

September 2019

November 2019

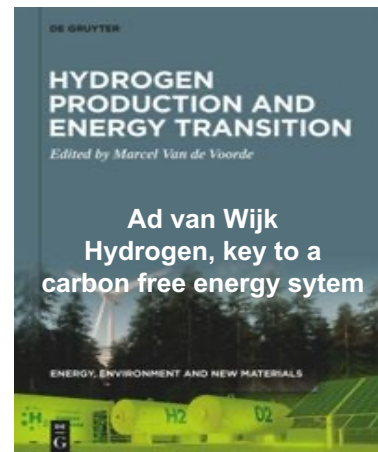

April 2020

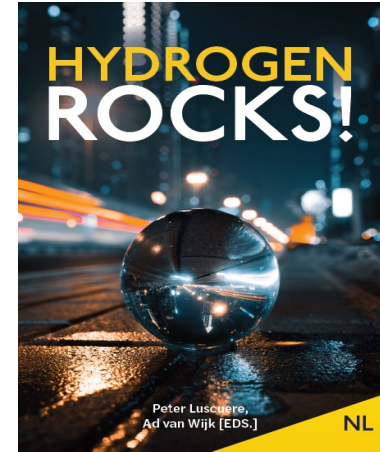

April 2021
Hydrogen Europe

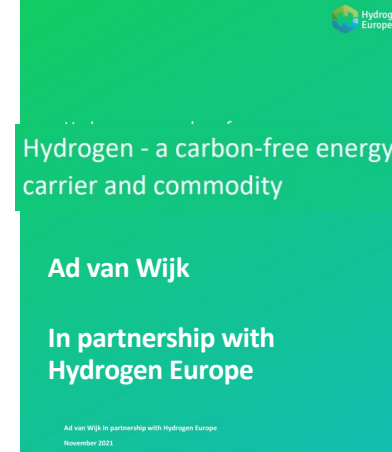
April 2021

September 2021

October 2021

November 2021

May 2022